

ಬುದ್ಧನ ಮಜುಲೋಕ

ಧರ್ಮದ ಉದ್ದೇಶವೇನು? ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲದರ ಸಾರಾಂಶವೇನೆಂದರೆ ಆತ್ಮವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದೇವರ ಮೊರೆಹೋಗುವುದು. ಬಹುತೇಕ ಧರ್ಮಗಳು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ದೇವಲೋಕ, ಮರ್ತ್ಯಲೋಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೇತಲೋಕ. ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಆಳುವವನು ಎಲ್ಲ ಒಳಿತಿನ ಅಧಿದೇವತೆ. ಪ್ರೇತಲೋಕದ ಯಜಮಾನ ಎಲ್ಲ ಕೆಡುಕುಗಳ ಒಡೆಯ ಎಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಆದರೆ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಆಳುವವರು ಯಾರು? ಇದು ವಿವಾದಿತ ವಿಷಯ. ಮನುಷ್ಯರೇ ಆಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ವಾಸ್ತವವಾದರೂ ಕೆಡುಕಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಿಸಿ ಅಥವಾ ದೇವಲೋಕದ ಸಕಲ ಒಳಿತು, ಸುಖಸಂಪತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿಸಿ, ಅದು ಬೇರೆಯೆ.

ಕೆಲವು ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಲೋಕ ಅಥವಾ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವೆಂದರೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಬೇರೆಲ್ಲೋ ಇದೆ. ದೇವರು ಅಥವಾ ಪ್ರವಾದಿಯನ್ನು ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ತಲುಪಿದರೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಐಹಿಕ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳೂ ಅವರ ಪದತಲದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಳುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬೋಧನೆಯೇನೆಂದರೆ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯುವುದು ಅಂದರೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ತಲುಪುವುದು. ಮಾರ್ಗವೂ ಅದೇ, ಗುರಿಯೂ ಅದೇ.

ಧರ್ಮದ ಉದ್ದೇಶವೇನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಬುದ್ಧ ನೀಡಿದ ಉತ್ತರವೇ ಬೇರೆ. ಅವನು ತಲುಪಬೇಕಾಗಿರುವ ಯಾವುದೋ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಗಮ್ಯಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ತೋರಿದ್ದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಬದುಕುವ ರೀತಿಯನ್ನು. ಅದು ಋಜು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ (Kingdom of Righteousness). ಅದನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಸರಿಯಾದ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ. ಋಜುಮಾರ್ಗವು ಭೂಲೋಕವನ್ನು ಋಜುಲೋಕವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಲ್ಲದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬುದ್ಧ ಹೇಳುವುದು ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಋಜುಲೋಕವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು. ಅವನು ಜನರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸರಿಯಾದ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಹಾಗಾದಾಗ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಒಂದು ಸನ್ಮಾರ್ಗದ, ಸನ್ನಡತೆಯ ಲೋಕ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಬುದ್ಧನ ಧರ್ಮ ಇತರ ಧರ್ಮಗಳಿಗಿಂತ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಪಂಚಶೀಲ, ಅಷ್ಟಾಂಗಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಪಾರಮಿತಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನೆ ಯಾಕೆ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ ಆಧಾರಗಳೆಂದು ಬುದ್ಧ ಹೇಳಿದನೆಂದರೆ ಇವುಗಳು ಜೀವನಕ್ರಮವಾದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸದಾಚಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅಸಮತೆ. ಋಜುಮಾರ್ಗದ ಜೀವನವು ಈ ಅಸಮತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಅದರಿಂದ

ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವ ದುಃಖವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವುದು. ಧರ್ಮವು ಯಾವುದು ಸರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಕಲಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಡುಕು ಏನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ದೂರವಿರುವುದು ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು.

ಧರ್ಮದ ಧೇಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೆ ರಡು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಮನಸ್ಸನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವುದು. ಇದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದು, ವ್ರತಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು, ಹರಕೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವುದು, ಬಲಿ ನೀಡುವುದು; ಇಂತಹವುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಕ್ರಿಯೆ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು. ಅವುಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಏನನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಮೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಡಿಸಿ ಉತ್ತಮ ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನ ತರಬೇತಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಎರಡನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ ತಾನು ಏಕಾಂಗಿಯಾದರೂ ಸರಿ ಋಜುಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಧೈರ್ಯ ತೋರುವುದು. ಸಲ್ಲೇಖಿ ಸುತ್ತದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇತರರು ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ನಾನು ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇತರರು ಕೊಲೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕಳವು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜೀವನಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವರು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ನಾನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಶಪಥಗೈಯುತ್ತಾನೆ. ಇತ್ಯಾದಿ, ಅಷ್ಟಾಂಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಧೃಢ ನಿರ್ಧಾರ ತಾಳುತ್ತಾನೆ.

ಇದನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕಾಯಾ, ವಾಚಾ, ಮನಸಾ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕಾಯವನ್ನು ವ್ಯಭಿಚಾರದಿಂದ, ಸುರ, ಮದ್ಯಪಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸಬಾರದು. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ನಾವು ಬಳಸುವ ಮಾತು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೂರು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧ ವಿಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಆಡಬೇಕು. ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಆಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಇತರರಿಗೆ ನೋವುಂಟಾಗಬಾರದು. ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯೇ ಬುದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ ಮಂತ್ರ. ಸದಾ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವುದು ಎಂದರೆ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವುದು. ಇದನ್ನೇ ಮನಸ್ಸಿನ ತರಬೇತಿ ಎಂದಿರುವುದು. ಇಡೀ ಬುದ್ಧನ ಉಪದೇಶಗಳ ಸಾರದಂತಿರುವ ಧಮ್ಮಪದದ ಈ ಗಾಥೆ ಅದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. 'ಸಬ್ಬ ಪಾಪಸ್ಯ ಅಕರಣಂ/ ಕುಸಲಸ್ಯ ಉಪಸಂಪದ/ ಸಚಿತ್ತ ಪರಿಯೋಧಪನಂ/ ಏತಂ ಬುದ್ಧಾನು ಶಾಸನಂ' ಯಾವ ಪಾಪವನ್ನೂ ಮಾಡದಿರುವುದು, ಒಳ್ಳೆಯದರಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗುವುದು, ಚಿತ್ತವನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು ಇದೇ ಬುದ್ಧನ ಶಾಸನ. ಬುದ್ಧನ ಪ್ರಕಾರ ಅಲೌಕಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು, ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಕೊಡುವುದು, ಮೌಢ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದು ಸದ್ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣಗಳು.

■ **ಮೂರ್ತಿ**

ಮಾತೆ ಮತ್ತು		
<p>★ ವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಎನ್ನುವುದು ಅದ್ಭುತ ಸಂಗತಿಯೇ. -ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಐನ್‌ಸ್ಟೀನ್</p>	<p>★ ನಾನು ಕನಸುಗಾರ. ಕನಸು ಕಾಣಲೇಬೇಕು ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ತಲುಪಬೇಕು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ನಕ್ಷತ್ರ ಕೈಗೆಟುಕಲಿಲ್ಲ ಎಂದಾದರೆ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಮೋಡವನ್ನಾದರೂ ತರಬೇಕು. -ಮೈಕ್ ಟೈಸನ್</p>	<p>★ ಬೆಳಕನ್ನು ಪ್ರಸರಿಸಲು ಎರಡು ದಾರಿಗಳಿವೆ. ಒಂದೋ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯಾಗು. ಇಲ್ಲವೇ ಬೆಳಕನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವ ಕನ್ನಡಿಯಾಗು. -ಎಡಿತ್ ವಾರ್ಟನ್</p>
<p>★ ನಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಅಲ್ಲ; ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾತ್ರ. -ವಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಚರ್ಚಿಲ್</p>	<p>★ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ನಾವು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶತ್ರುಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನಲ್ಲ; ಗೆಳೆಯರ ಮಾನವನ್ನು. -ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರ್ ಕಿಂಗ್ ಜೂ.</p>	<p>★ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಯಾರೂ ಒಂದು ನಿಮಿಷವೂ ಕಾಯಬೇಕಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಅದ್ಭುತ ಸಂಗತಿ. -ಆನ್ ಥಾಂಕ್</p>
<p>★ ನೀತಿಯು ನೆಲೆಗಟ್ಟಿಲ್ಲದ ವಾದವು ಮಾತಿನ ವ್ಯಭಿಚಾರ. -ಲೋಕೋಕ್ತಿ</p>		<p>★ ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಹೆಜ್ಜೆ ಮೂಡದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆ. ಅದೇ ನನ್ನ ಯಶಸ್ಸಿನ ಗುಟ್ಟು. -ರಾಬರ್ಟ್ ಫ್ರಾಸ್ಕ್</p>